

Ювал Ной Харарі

Давід Вандермойлен • Даніель Касанаве

Sapiens

Історія народження людства

ТОМ 1

З англійської переклав Олександр Дем'янчук

Київ
BOOKCHEF
2021

[Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>](http://kniga.biz.ua)

*Вимерлим, загубленим і забутим.
Усе з'єднане обов'язково роз'єднається.*
– ЮВАЛ НОЙ ХАРАРІ

ВІХИ ІСТОРИЇ

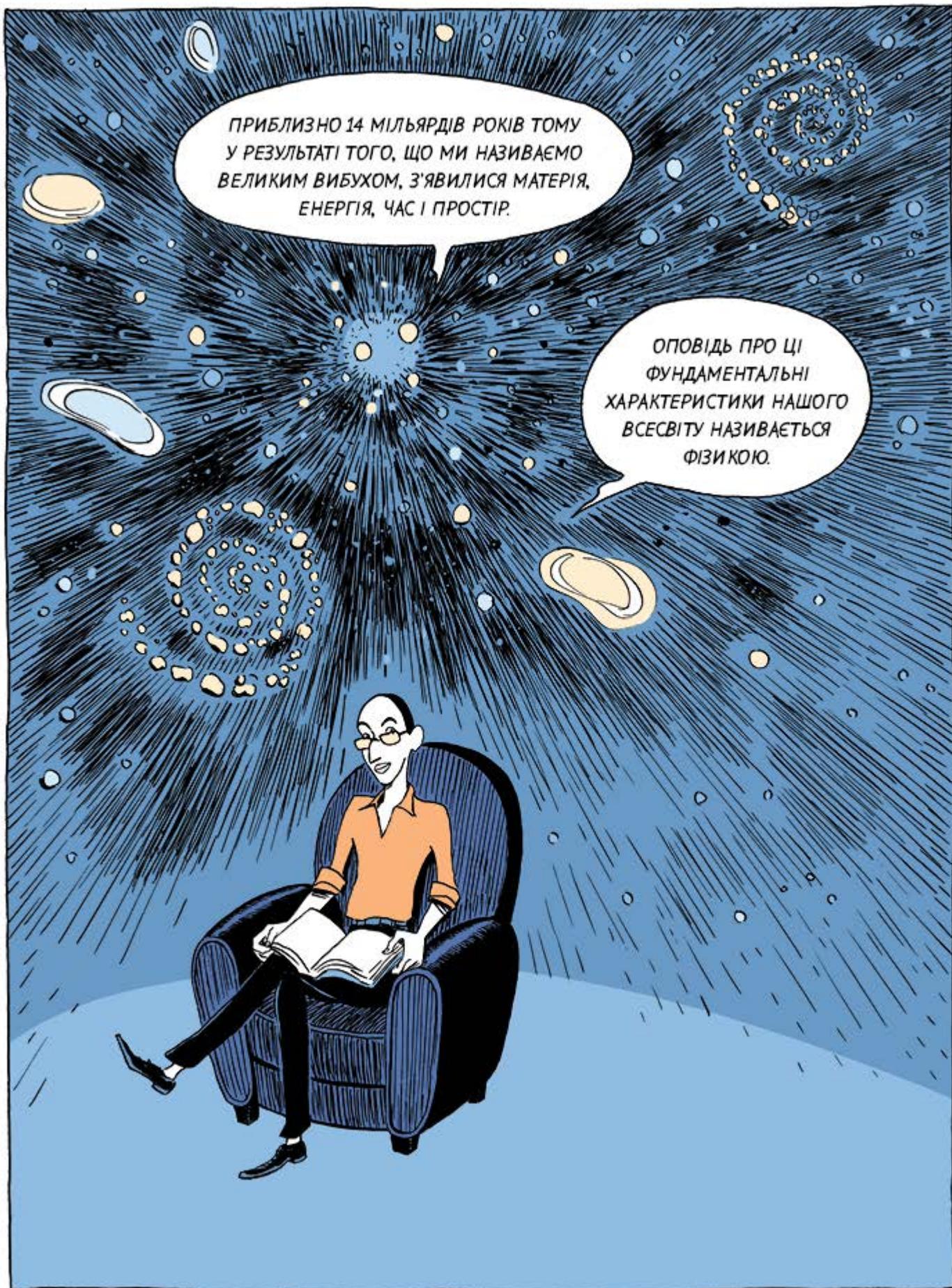
РОКІВ ТОМУ

13,8 мільярда	З'являється матерія й енергія. Починається фізика. Утворюються атоми і молекули. Починається хімія.
4,5 мільярда	Утворення планети Земля.
3,8 мільярда	Поява організмів. Початок біології.
6 мільйонів	Остання спільна бабуся людей і шимпанзе.
2,5 мільйона	Люди розвиваються в Африці. Перші кам'яні знаряддя.
2 мільйона	Люди поширюються з Африки у Євразію. Розвиток різних видів людей.
400 000	У Європі та на Близькому Сході поширюються неандертальці.
400 000	Постійне використання вогню. Людина розумна з'являється в Африці.
70 000	Когнітивна революція. З'являються оповідки. Початок історії. Гомо сапієнс виходять з Африки.
50 000	Сапієнс залюднюють Австралію. Винищення австралійської мегафауни.
30 000	Винищення неандертальців. Гомо сапієнс — єдиний вид, який вижив.
16 000	Сапієнс з'являються в Америці. Винищення американської мегафауни.

12 000	Аграрна революція. Одомашнення рослин і тварин.
5 000	Перші царства, писемність і гроші. Політеїстичні релігії.
4 250	Перша імперія — Аккадська імперія Саргон.
2 500	Винайдення монет — універсальних грошей. Перська імперія — універсальний політичний порядок. Буддизм в Індії — універсальне вчення.
2 000	Імперія Хань у Китаї. Римська імперія в Середземномор'ї. Християнство.
1 400	Іслам.
500	Наукова революція. Людство усвідомлює своє невігластво і починає здобувати безпрецедентну владу. Європейці починають завойовувати Америку й Океанію. Уся планета стає єдиною ареною історії. Розвиток капіталізму.
200	Промислова революція. Сім'ю і громаду замінює держава і ринок. Масове винищення рослин і тварин.
Наш час	Люди виходять за межі планети Земля. Ядерна зброя загрожує існуванню людства. Організми дедалі більше модифікуються за свідомим дизайном, а не природним відбором.
Майбутнє	Свідомий дизайн стає головним принципом життя? Перші неорганічні живі форми? Люди стають богами?

ПОВСТАННЯ САВАННИ

ПРИБЛИЗНО 14 МІЛЬЯРДІВ РОКІВ ТОМУ
У РЕЗУЛЬТАТІ ТОГО, ЩО МИ НАЗИВАЄМО
ВЕЛИКИМ ВИБУХОМ, З'ЯВИЛИСЯ МАТЕРІЯ,
ЕНЕРГІЯ, ЧАС І ПРОСТІР.

ОПОВІДЬ ПРО ЦІ
ФУНДАМЕНТАЛЬНІ
ХАРАКТЕРИСТИКИ НАШОГО
ВСЕСВІТУ НАЗИВАЄТЬСЯ
ФІЗИКОЮ.

ПРИБЛИЗНО ЧЕРЕЗ 300 000 РОКІВ ПІСЛЯ ПОЯВИ МАТЕРІЯ Й ЕНЕРГІЯ ПОЧАЛИ ОБЕДНУВАТИСЯ У СКЛАДНІ СТРУКТУРИ, ЯКІ МИ НАЗИВАЄМО АТОМАМИ.

ПОТІМ ЦІ АТОМИ ОБЕДНАЛИСЯ В МОЛЕКУЛИ.

ОПОВІДЬ ПРО АТОМИ, МОЛЕКУЛИ ТА ЇХНІ ВЗАЄМОДІЇ НАЗИВАЄТЬСЯ ХІМІЄЮ.

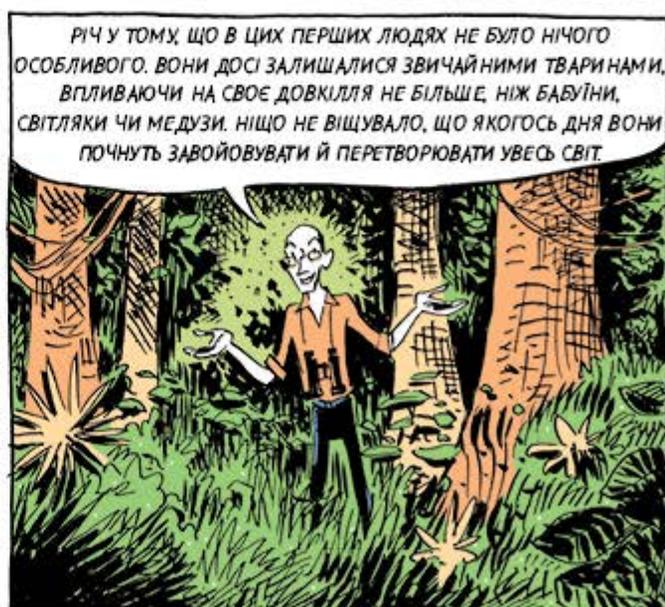
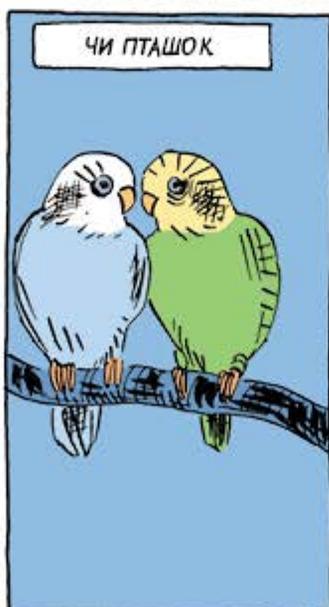
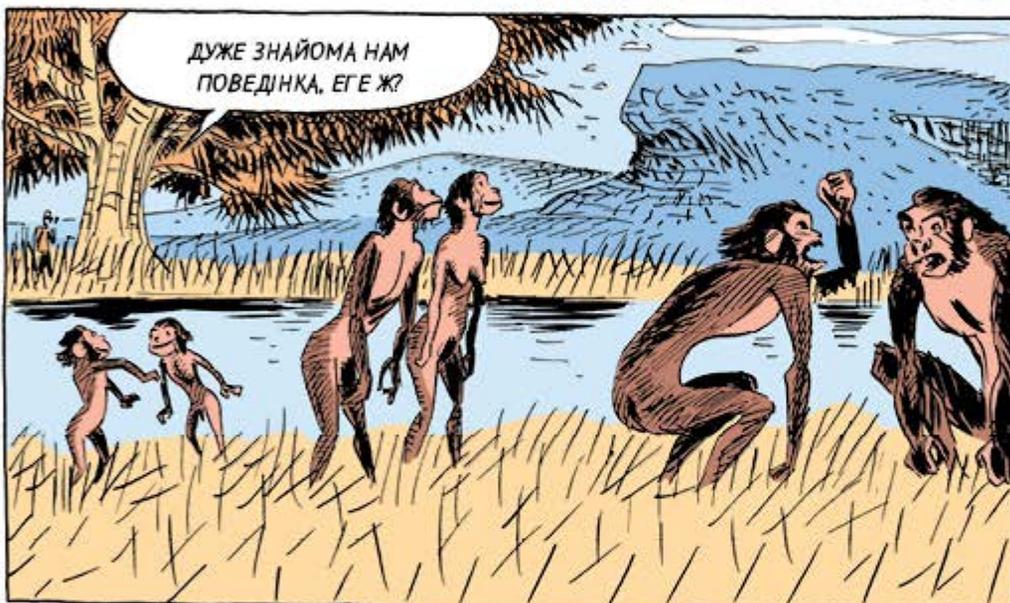
МАЙЖЕ ЧОТИРИ МІЛЬЯРДИ РОКІВ ТОМУ НА ПЛАНЕТИ, ЩО НАЗИВАЄТЬСЯ ЗЕМЛЯ, ПЕВНІ МОЛЕКУЛИ ОБЕДНАЛИСЯ, УТВОРИВСЯ ОСОБЛИВО ВЕЛИКІ Й СКЛАДНІ СТРУКТУРИ, ЯКІ МИ НАЗИВАЄМО ОРГАНІЗМАМИ.

ОПОВІДЬ ПРО ОРГАНІЗМИ НАЗИВАЄТЬСЯ БІОЛОГІЄЮ.

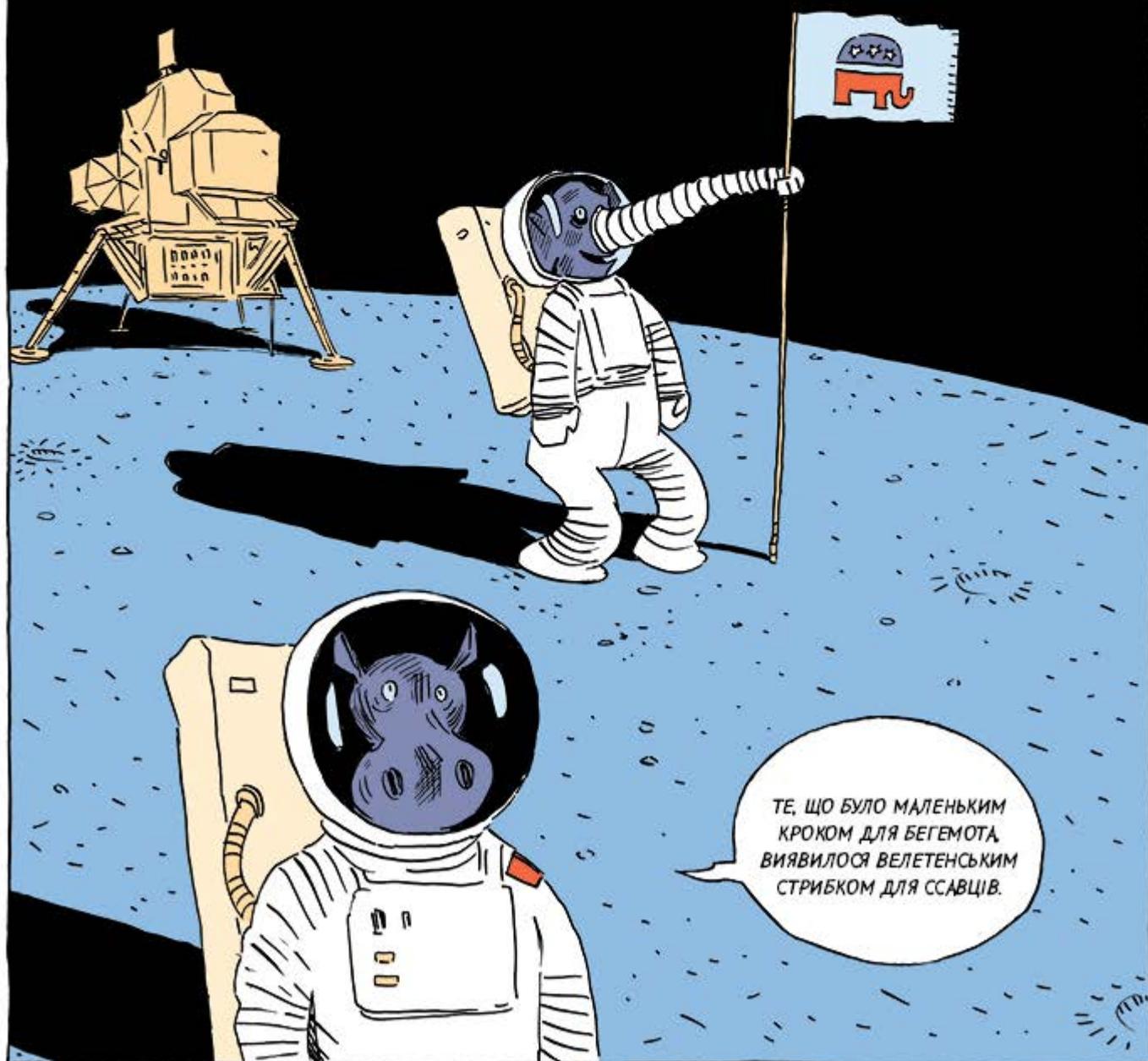
А ВЖЕ ПОТІМ, ДЕСЬ 70 000 РОКІВ ТОМУ, ОРГАНІЗМИ ОСОБЛИВОГО ВИДУ — ЛЮДСЬКІ ІСТОТИ — ПОЧАЛИ СТВОРЮВАТИ ЩЕ БІЛЬШ ВИШУКАНІ СТРУКТУРИ, ЯКІ МИ НАЗИВАЄМО КУЛЬТУРАМИ.

РОЗВИТОК ЦИХ ЛЮДСЬКИХ КУЛЬТУР НАЗИВАЄТЬСЯ ІСТОРІЄЮ.

ЦЯ КНИГА ПОЯСНИТЬ, ЧОМУ ВСЕ
ПІШЛО НЕ ТАКИМ ШЛЯХОМ...

ТЕ, ЩО БУЛО МАЛЕНЬКИМ
КРОКОМ ДЛЯ БЕГЕМОТА,
ВИЯВИЛОСЯ ВЕЛЕТЕНЬСЬКИМ
СТРИБКОМ ДЛЯ ССАВЦІВ.